

2 Ponické pamiatky 6-7 Ohrozenie biodiverzity 11 Ponickými kiarmi – výsledky 8. ročníka

Výsledky predčasných parlamentných volieb 2023

Volebný okrsok č. 1 Poniky:

Politická strana	Počet hlasov
SMER – sociálna demokracia	130
HLAS – sociálna demokracia	117
Progresívne Slovensko	85
Slovenská národná strana	47
REPUBLIKA	32
Sloboda a Solidarita	28
OLANO a Priatelia, NEKA, NOVA, Slobodní a zodpovední, Pačivale Roma, Magyar Szívek, Kresťanská únia, ZA ĽUDÍ	23
SME RODINA	19
Kresťanskodemokratické hnutie	17
Komunistická strana Slovenska	9
Demokrati	7
Pirátska strana – Slovensko	6
Kotlebovci – LSNS	6
My Slovensko	2
Spoločne občania Slovenska	1
SRDCE – vlastníci a dôchodcovia – Slovenská národná jednota	1
KARMA	1

Volebný okrsok č. 2 Ponická Lehôtka:

Politická strana	Počet hlasov
SMER – sociálna demokracia	52
HLAS – sociálna demokracia	46
Progresívne Slovensko	18
SME RODINA	14
OLANO a Priatelia, NEKA, NOVA, Slobodní a zodpovední, Pačivale Roma, Magyar Szívek, Kresťanská únia, ZA ĽUDÍ	10
Slovenská národná strana	10
Sloboda a Solidarita	5
Kresťanskodemokratické hnutie	4
Demokrati	3
REPUBLIKA	2
Komunistická strana Slovenska	1

Volebný okrsok č. 3 Ponická Huta:

Politická strana	Počet hlasov
SMER – sociálna demokracia	39
Progresívne Slovensko	34
HLAS – sociálna demokracia	30
Slovenská národná strana	16
Kresťanskodemokratické hnutie	16
OLANO a Priatelia, NEKA, NOVA, Slobodní a zodpovední, Pačivale Roma, Magyar Szívek, Kresťanská únia, ZA ĽUDÍ	13
REPUBLIKA	9
Sloboda a Solidarita	8
SME RODINA	6
Demokrati	4
Spoločne občania Slovenska	1
Komunistická strana Slovenska	1
Kotlebovci – LSNS	1

STĽPČEK

Jany Ondrejovej,
starostky obce Poniky

Vážení občania, leto ubehlo veľmi rýchlo. Niektorí z nás si nedopriali leňošenia. Stále sa za niečím naháňame, a pritom nám život akosi preteká pomedzi prsty. Uvidíme, či nám lepšie vyhladky do budúcnosti prinesie nová vláda. Onedlho sa ukáže, či novozvolení politici budú rešpektovať samosprávy a či budú schopní zrušiť nezmyselné zákony, ktoré obciam síce prikazujú, ale neposkytujú finančné krytie. Ďakujem vám všetkým za to, že ste prišli odovzdať svoj hlas. Aj vďaka vám bola volebná účasť v našej obci veľmi dobrá. Svojím rozhodnutím ste prejavili záujem o ďalšie smerovanie našej krajiny. Azda najpálčivejším problémom, s ktorým sa v obci boríme, je odpadové hospodárstvo. Tému sme venovali značný priestor aj v Ponickom spravodajcovi. Napriek tomu sa nemôžem zbaviť pocitu, že stále nerozumieme alebo nechceme rozumieť zákonnému postupu pri nakladaní s odpadom. Keď sa pôjdete pozrieť na stojiská v našej obci, nájdete tam neskutočný neporiadok. Zložky triedeného zberu sú pohádzané kade-tade, navyše pomiešané s odpadom, ktorý tam jednoducho nepatrí. O zelenom odpade nehovoriac. A pritom každý má doma kompostér, ktorý dostal od obce. To znamená, že na verejných priestranstvách nie je možné umiestňovať pokosenú trávu, listie a pod. Samozrejme, obec to vyvezie, ale stojí to nemalé finančné prostriedky, ktoré sa následne premietnu aj do poplatku za komunálny odpad. Beztak už platíme dosť za dane a všelijaké povinné úhrady, tak si ich svojím konaním nezvyšujeme.

Jana Ondrejová

Požiar v obci

Pri požiari, ku ktorému došlo v utorok 12. septembra, sme vyjadrili nielen ľútosť, ale aj prísľub pomoci poškodeným. Obec im, samozrejme, podá pomocnú ruku aj pri rekonštrukčných prácach.

Nešťastná udalosť preverila aj vybavenosť a pohotovosť dobrovoľného hasičského zboru v obci. Dobrovoľní hasiči, ktorí by mali byť na mieste do 120 minút, to v tomto prípade stihli

za 20 minút, čo je naozaj skvelý čas, najmä ak si uvedomíme, že zbor tvoria dobrovoľníci, ktorí pracujú v civilných povolaniach a nie sú viazaní žiadnou pohotovosťou.

V roku 2015 sme od štátu dostali prvozásahové Iveco a o dva roky neskôr aj zrepasovanú Tatru 148. Práve tieto vozidlá zohrali kľúčovú úlohu pri likvidácii plameňov. Rád by som vyjadril úprimnú vďaka za profesionálny zásah a ochranu ma-

jetku ponickým dobrovoľným hasičom, HaZZ Banská Bystrica a ďalším dobrovoľníkom z hasičských zborov okolitých obcí ako aj občanom, ktorí pri požiari pomáhali. Ďakujem Vladovi Kucejovi (nečlenovi DHZO) za okamžitý presun techniky na miesto požiaru a pomoc pri hasení a tiež bývalému členovi DHZO Štefanovi Tešlarovi st., ktorý asistoval pri ochrane okolitých domov.

Pavol Ondrejko, prednosta Ocu

Ponické pamätihodnosti

Obecné zastupiteľstvo prijalo uznesením č. 38/2023 všeobecne záväzné nariadenie č. 2/2023 o pamätihodnostiach Poník. Cieľom nariadenia je vytvoriť evidenciu a stanoviť podmienky jej odborného vedenia v záujme ochrany a zachovania pamätihodností pre budúce generácie. Obec tak bude môcť prehľadne a v zmysle zákona investovať peniaze, a to nielen z vlastných zdrojov, do ich obnovy a zachovania.

Zoznam je možné upravovať, to znamená nielen dopĺňať, ale v prípade potreby aj vyradovať. Do evidencie možno zaradiť: hnutelné aj nehnuteľné veci, kombinované diela prírody a človeka, historické udalosti, názvy ulíc a tiež zemepisné a katastrálne názvy, viažuce sa k histórii a osobnostiam obce.

▲ Kríž na Babe.

Všeobecne záväzné nariadenie určuje obci aj práva a povinnosti, ktoré musí dodržiavať.

Pamätihodnosti zapísané v evidencii prezentuje obec ako súčasť svojho kultúrnohistorického dedičstva prostredníctvom informačno-propagačných materiálov obce, tlač,

▲ Hrob Gabriela Balkovica.

webového sídla obce aj na kultúrnych a spoločenských podujatiach.

Obec spolupracuje s orgánmi štátnej správy ako aj vedeckými a odbornými inštitúciami, nadáciami a občianskymi združeniami.

Evidenciu pamätihodností predkladá krajskému pamiatkovému úra-

du; ak ide o nehnuteľné veci, predloží zoznam aj stavebnému úradu.

V súvislosti s ochranou pamiatok môže obec podporiť iniciatívy občianskych združení a spoločenských organizácií.

Obec do zoznamu pamätihodností zaradila:

Kultúrny dom Poniky, Ponický dom a Pamätná izba Štefana Žáryho, Kultúrny dom Ponická Huta, Kríž hrdinom I. svetovej vojny – Družstevná ulica, Kríž na Babe – Ponická Huta, Kríž na Námestí pod krížom, Rodný dom Štefana Žáryho, Hrob Štefana Žáryho st., Hrob Gabriela Balkovica, Hrob slovenského vojaka, ponický partu, ponický kroj (ženský, mužský).

Podnety na doplnenie zoznamu posielajte na adresu poniky@poniky.sk

Pavol Ondrejko,
prednosta Očú

Bohaté aktivity ZUŠ Stožok

Pár dní po našom koncerte v Ponickej Lehôtkke, o ktorom sme informovali v predchádzajúcom čísle obecných novín, nás čakal zahraničný zájazd, ktorý bol pomysleným vrcholom celého školského roka. Išlo o medzinárodný festival Cote d'Azur International Folklore Festival, ktorý sa konal na pohraničí Francúzska a Talianska v mestách San Remo, Diano Marina a Cannes v dňoch 22. – 26. apríla. Spolu s nami sa na festivale zúčastnilo 11 súborov z krajín ako Švajčiarsko, Rumunsko, Nemecko, Lotyšsko či Veľká Británia. Veľmi sme sa potešili aj prítomnosti ďalšieho účastníka zo Slovenska, Základnej umeleckej školy Jána Fischera Kvetóna zo Serede, jej tanečného odboru. Na festivale sme mali niekoľko vystúpení, menších i väčších. Publikum bolo nesmierne vnímavé. Zvlášť pozitívne sme vnímali podporu a kolegiálnu ostatných súborov, s ktorými sme si vymenili suveníry a deti nadviazali nové priateľstvá. A práve o tom sú festivaly. Mali sme čas aj na spoznávanie miest ako Monaco alebo Fragonard, kde sme navštívili svetoznámu parfumeriu. Azúrové pobrežie je na prelome apríla a mája naozaj nádherné, nie je ešte

preplnené turistami, a preto sme si užívali naozaj každú voľnú chvíľu — na prechádzkach, plážach, alebo v rezorte, kde sme boli ubytovaní.

Po návrate z festivalu nás čakala ďalšia dôležitá udalosť, ktorá sa každoročne koná práve v Ponikách, a to regionálne kolo prehliadky hudobného folklóru detí pod názvom *Ponická fujarka*. Zúčastnilo sa na nej viacero detí v kategóriách sólisti speváci, spevácke dúa, inštrumentalisti. Nemohla chýbať ani Detská ľudová hudba Poničan. Viacerí účinkujúci si odniesli víťaz-

stvá a výborné umiestnenia vo svojej kategórii a DLH Poničan získala najväčšie ocenenie – putovnú Ponickú fujarku.

Mesiace máj a jún už tradične patria Detskému folklórnemu festivalu *Zdola ponickýho mlyna* a takisto záverečným a absolventským koncertom, na ktorých sa žiaci prezentovali s individuálnymi aj kolektívnymi výkonomi, ktoré potešili oko a ucho diváka.

Ďalší školský rok bol na konci, no my sme už boli myslou pri plánovaní ďalšieho, pre nás o niečo viac mi-

riadneho ročníka, pretože bude jubilejný desiaty. Napriek tomu, že sme „mladicou“ medzi školami, okružle jubileum si určite zaslúži pozornosť. Aj preto sa tento rok bude niesť v znamení osláv a koncertov, na ktorých sa predstavia nielen súčasní, ale aj bývalí žiaci. Mnohí z nich sú späť s našou školou od jej založenia a predstavujú sa s tým najlepším zo svojej činnosti. V súvislosti s výročím školy plánujeme vydanie zvukového nosiča, na ktorom budú zaznamenané DLH Stožokárík, DLH Poničan, spevácka skupina, DSZ Mandulina, ale aj ďalší sólisti a zoskupenia s folklórnymi, populárnymi a klasickými skladbami. K niektorým sa budú realizovať aj videoklipy. Z ďalších podujatí spomeniem už tradičné vianočné, ale aj interné koncerty, ktoré napriek tomu, že majú komornú atmosféru, sú pre začínajúcich žiakov výnimočnou udalosťou, pretože ide o ich prvý koncert. Aj keď zatiaľ neprežiadime destináciu, opäť pôjdeme na zahraničný zájazd, ktorý je vždy peknou odmenou pre žiakov a bola by škoda nepokračovať v zabehnutej tradícii.

Michal Oľapka

Letná škola

Počas prvého letného týždňa sme so žiakmi základnej školy navštívili Kremnicu, Banskú Bystricu, Donovaly a Banskú Štiavnicu.

V Kremnici, nazývanej tiež Zlatá Kremnica, sme navštívili mincovňu, kde razia mince už takmer 700 rokov. Videli sme nové aj historické stroje na razenie medailí, plakiet, odznakov a iných produktov. Súčasťou prehliadky bolo aj vlastnoručné razenie mincí. Potom sme sa presunuli do Zveroparku Žarnovica, kde sme si prezreli hospodárske, lesné, cudzokrajné aj vodné zvieratá. Napokon sa deti do sýtosti vyšantili pri skákaní na nafukovacích hradoch.

Druhý deň sme bojovali v bansko-bystrickej Laser aréne, ktorá vždy nadchne nielen chlapcov, ale aj dievčatá a pani učiteľky. Akčnú náladu a adrenalín sme ďalej udržiavali na lanovej dráhe v Tajove, kde

sa podľa veku a odvahy stupňovala náročnosť dráhy. Komu to nestačilo, mohol vo svojich horolezeckých chůtkach pokračovať na lezeckej stene, pokojnejšie typy sa zase realizovali pri minigolfe. Máme naozaj veľmi šikovné a odvážne deti.

Atmosféru slovenských ľudových rozprávok sme zažili v čarovnej dedinke Habakuky na Donovaloch. Pre deti boli pripravené štyri hrané rozprávky a medzi nimi rôzne animačné programy, kvíz a tanečná škola. Rozprávkové prostredie nás pohltilo a dopriali sme si zábavu na divotvorných preliezkach, v tvorivej dielni Negrambloš, nakúpili sme suveníry v Kurníksope a deň nám prešiel, ani sme nevedeli ako.

V piatok sme s helmou, príplášťom a baterkou vstúpili do podzemia v štólňi Bartolomej v Banskej Štiavnici. Tma, vlhko a klesanie nás neodradilo a s odhodlaním sme poprezerali všetky tmavé kúty, ale strážcov permoníkov ani cennosti sme nenašli.

Poobede sme hľadali štiavnický poklad pomocou indícií a objavili sme množstvo tajuplných zákutí.

Deti boli plné dojmov a radosti a neskrývali nadšenie z množstva zážitkov a aktivít.

Pekne ďakujeme Občianskemu združeniu Ponickje deti, ktoré nám uhradilo dopravu počas letnej školy.

Slavomíra Cabanová

Opäť v škôlke

Len nedávno sa predškoláci lúčili s materskou školou a už sú z nich prvé. Pred chvíľou sme zatvorili brány materskej školy, všetci sa rozbehli za prázdninovými dobrodružstvami a už sme opäť v škôlke. Začiatok školského roka je náročný pre všetkých, ale hlavne pre našich najmenších. Nové prostredie, noví kamaráti, namiesto náruče mamy náruč pani učiteľky. Čas letí a aj tí najmenší si zvykli, aj keď sa ešte občas objaví slzička. Snažíme sa o to, aby materská škola bola bezpečným miestom s podnetným prostredím, kde deti prežijú spokojné detské roky, kde si pestujú pozitívny vzťah k okolitému svetu.

Ak poznáte niekoho, kto by bol ochotný prísť k nám do materskej školy a ukázať nám niečo, čo súvisí s ľudovou kultúrou, tradíciami, kto má blízko k prírode a vie nás ňou previesť, ak viete o niečom, čo spetrí deťom pobyt v škôlke, dajte nám vedieť.

Jaroslava Berčíková

Nová rada školy

V minulom roku prebehli v Základnej škole s materskou školou Štefana Žáryho v Poníkach voľby členov rady školy. Dôvodom bolo ukončenie funkčného obdobia predchádzajúcej rady. Za rodičov boli zvolení zástupcovia JUDr. Kristína Bagačková (MŠ), Mgr. Alena Urbanová (ZŠ), Ing. Ivana Šatková Klembošová (ZŠ) a Mgr. Jana Vyšná (ZŠ). Za zástupcov pedagogických zamestnancov boli zvolené Jana Kohútová (MŠ) a Mgr. Mária Pavlendová (ZŠ). Nepedagogických zamestnancov bude zastupovať Zuzana Dupačová. Zriaďovateľ menoval svojich zástupcov po marcových doplňujúcich voľbách uznesením č. 51/2023 zo dňa 14.7.2023, a to konkrétne Ing. Vladimíra Farkaša, Ing. Michala Suchého PhD., Bc. Pavla Ondrejku a Pavla Lomena. Na ustanovujúcom zasadnutí 7. septembra si za svojho predsedu jednohlasne zvolili Pavla Lomena. Schválili tiež základné dokumenty ako sú školský poriadok a vzdelávacie programy pre základné a materské školy. Na svojom druhom zasadnutí 18. septembra prerokovala rada školy správy o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach základnej a materskej školy za uplynulý školský rok. Uvedené dokumenty nájdete na stránke www.poniky.sk v menu ZŠ s MŠ Štefana Žáryho.

V prípade otázok, podnetov môžete písať na adresu radaskoly@zspnoky.sk.

Pavol Ondrejko,
prednosta OčÚ

Užitočná školská akcia

V polovici septembra sa už tradične konala akcia OŽAZ (Ochrana života a zdravia) žiakov 2. stupňa našej ponickkej školy, ktorú poznáme skôr pod názvom branné.

Prvý deň žiaci absolvovali teoretickú časť v oblastiach zdravotnej prípravy, protipožiarnej ochrany, dopravnej výchovy, orientácie v teréne...

Na druhý deň si žiaci mohli rovno vyskúšať v teréne teoretické vedomosti v rôznych situáciách, kde im naši deviatci pripravili stanovišťa

s teoretickými aj praktickými úlohami.

Medzi praktické cvičenia patrili hod granátom, prekážková dráha, kvíz o turistickom značení, rozpoznávanie zvukov sirén, beh (štáfeta), výbava turistického batohu a ďalšie úlohy.

Pred začatím samotnej súťaže sme ešte išli na školskú turistiku smerom na Stráňu cez Šefranicu až k futbalovému ihrisku na Horedolíni.

Cestou nás zaskočilo ne/milé prekvapenie. Videli sme zochi-voči malé-

ho medveďa. Našťastie len prebehol cez cestu a nevyšiel si nás a my sme dorazili na ihrisko v poriadku.

Najlepšie v súťažiach sa umiestnil 7. ročník. Pochvala však patrí všetkým triedam za ich súťaživosť a vytrvalosť.

Aj napriek miernemu mrholeniu a nevydarenému počasiu si to všetci žiaci aj učitelia užili.

S úsmevom, pohodou a v dobrej nálade sme prežili krásny športový deň.

Nina Šávoltová,
žiačka 9. ročníka ZŠ

Máme za sebou krásne leto...

...a s ním čas prázdnin, dovoľníka a pohody. Bolo toho veľa, čo sa v tomto čase udialo aj u nás na Stráni. Spomeniem aspoň niektoré. S našimi farníkmi sme zorganizovali púť do Krakova, pekného mesta plného histórie a života. Naša cesta smerovala najprv do sanktuária Božieho Milosrdenstva v Lagewnikoch (časť Krakova) kde sme si popozerali miesta, kde pôsobila v prvej polovici minulého storočia reholná sestra Faustína. Práve jej sa počas života pravidelne zjavoval Pán Ježiš a veľa jej hovoril o Božom milosrdenstve a Božej láske – môžeme si prečítať v jej denníku, ktorý vyšiel knižne aj na Slovensku pod názvom Deniček. Toto neobyčajné dielko sa na celom svete teší veľkej popularite. Rozpráva nielen o fascinujúcich stretnutiach sv. Faustíny s nebom, ale obsahuje aj posolstvo Boha pre súčasný svet adresované každému človeku. Práve toto Ježišovo posolstvo milosrdenstva - Boží dar pre naše časy – dal Ján Pavol II. cirkvi i svetu v treťom tisícročí.

▲ *Birmovaní mladí ľudia s biskupom Chovancom.*

„Dcéra moja,“ hovoril Ježiš sv. sestre Faustíne, „usilovne zapisuj každú vetu, ktorú ti hovorím o mojom milosrdenstve, lebo je to pre dobro veľkého množstva duší“ (Den. 1142). V knižke vás prekvapí hlboký vzťah sestry Faustíny k Ježišovi, ktorý jej predpovedal, že v katolíckej cirkvi bude ustanovený sviatok Božieho Milosrdenstva na druhú veľkonočnú nedeľu. Na znak úcty postavili v Lagewnikoch krásnu baziliku. Na požiadanie Ježiša dala sestra Faustína

namalovať dnes už svetoznámy obraz milosrdného Pána Ježiša, ktorého originál sa nachádza neďaleko baziliky v malom kostolíku. Na tomto krásnom mieste sme si odslúžili sv. omšu a potom sme sa pobrali do centra Krakova, ktoré je vskutku veľkolepé. Žiaľ, jeho prehliadku nám skomplikoval dážď. Ale ani ten nedokázal zmyť náš hlboký duchovný zážitok.

Rád by som spomenul aj druhú udalosť – birmovku, ktorú sme mali 3. septembra a ktorú sme spojili s náv-

števou banskobystrického biskupa Mariana Chovanca. Pre našu farnosť aj dedinu to bola vzácna návšteva. Za deväť rokov môjho pôsobenia v Ponikách ako správcu farnosti nás biskup navštívil iba raz, a preto sme sa na túto návštevu s dvanástimi mladými ľuďmi svedomito pripravovali celý rok. Za ten čas sme sa snažili oživiť svoju vieru. Upratili a vyzdobili sme kostol, členovia spevokolu nacvičili piesne a bohoslužba sa mohla začať. Hoci som pred sv. omšou zažíval nemalý stres, počas bohoslužby opadol. Bola to nádherná atmosféra plná radosti a pokoja. Duch Svätý naozaj pôsobil a bolo cítiť jeho ovocie – lásku, radosť, pokoj, dobro... Po sv. omši sme išli na faru, kde nás všetkých čakal slávnostný obed a milé posedenie s kňazmi z okolitých obcí.

Ďakujem Pánu Bohu za toto leto a za všetko krásne, čo sme v ňom zažili. Nech vás všetkých žehná milosrdný Boh!

Pokoj a dobro

br. Robert Kapucín
foto Galina Maťuš

Leto s Pánom Bohom

Každý rok začiatkom prázdnin náš Evanjelický a. v. cirkevný zbor Poniky organizuje v spolupráci so zborom v Hornej Mičinej letný biblický tábor pre deti a mládež.

Tento rok sme sa vybrali do doliny za dedinou Medzibrod, kde sme sa ubytovali v chate Baňa. Týždeň sme strávili v malebnej prírode, ktorej krásy sme spoznávali na výletoch. Okrem toho sme sa venovali rôznym dobrodružným aj logickým hrám, športovej olympiáde, lukostreľbe, hľadaniu pokladu... Večer sme opekali, spievali táborákové pesničky... Keď nám bolo veľmi teplo, schladili sme sa na miestnom kúpalisku, ktorému sme dali názov Medzibrolandia. O pestrý program sa každý deň starali naši osvedčení

animátori – študenti Evanjelického gymnázia v Banskej Bystrici. Na to, aby bruška menších i väčších maskrtníkov neboli prázdne, dôsledne dbala pani farárka Marcela Durajová. Zodpovední vedúci boli pán farár Daniel Duraj a moja maličkosť. A, samozrejme, nad nami všetkými počas celého pobytu držal ochrannú ruku samotný Hospodin. Aj preto sme každý deň začínali modlitbou a krátkym úvodom do biblickej témy dňa a zakončili sme ho úprimnými modlitbami, chytľavými piesňami a pútavým zamyslením nad Božím slovom. V tábore nám bolo skvele, preto čas v ňom ubehol veľmi rýchlo. Ale priateľstvá z neho sú stále živé. Už teraz sa tešíme na budúce leto a na ďalší biblický tábor.

Peter Kevický, Ev. a. v. farár

Kniha o Ponikách na Slovenskom dni kroja

Teší ma, že nová publikácia o živých i historických tradíciách našej obce má úspech. Potvrdila to aj jej verejná prezentácia na Slovenskom dni kroja, ktorý v Banskej Bystrici organizujú 1. septembra na sviatok Dňa Ústavy SR.

Mám korene v Ponikách, takže mi záležalo na tom, aby sa kniha dostala do programu podujatia, hoci pokorne priznávam, že svoje urobila náhoda.

Na jednej z návštev Márie Rehákovéj, vydavateľky časopisu Slovenka, ktorá je zároveň aj dušou podujatia, som jej knihu venoval. Bol som milo prekvapený jej záujmom. Okamžite vznikol nápad predstaviť knižku

na pódiu. Času bolo málo, prípravy vrcholili, ale miesto v programe sa našlo. Po dohode so starostkou Janou Ondrejkovou som navrhol, aby pri tom vystúpila aj FSK Poničan. Bol som rád, že sme divákovi taktovo nazivo mohli predstaviť Poniky i miestne tradície. Bol príjemné vidieť, že Slovenský deň kroja patril na chvíľu aj Ponikám. Verím, že na budúci rok dostane FSK Poničan viac priestoru.

Pripomínam, že publikácia *Poniky - miesto živých tradícií*, hoci vyšla v nevelkom náklade, je stále dostupná a môžete si ju kúpiť na obecnom úrade.

Marcel Pecník

Srdečne blahoželáme

Niektorí ľudia vraj neradi hovoria o svojom veku, najmä tí skôr narodení. O našom oslávencovi to však neplatí, nemá najmenší dôvod tajiť svoj vek. Je skôr vzácnosťou, že v pozhnanom veku 90 rokov sa človek teší primeranému zdraviu a užíva si pokojnú jeseň života. Preto nás teší, že sme 21. septembra mali na obecnom úrade vzácnu príležitosť pobudnúť pár chvíľ s jubilantom Pavlom Polónym.

Pán Polóny je človek mimoriadne aktívny, napokon taký vždy bol, a my s obdivom hľadáme na všetky roly, ktoré v živote zvládol.

Náš jubilant je v prvom rade láskavým manželom, otcom, starým a už aj prastarým otcom. Doposiaľ sa stará o svoju domácnosť a venuje sa svojim záujmom. Jeho život bol spätý aj s rôznymi funkciami, pomáhal všade, kde to bolo treba. Svoj život zasvätil práci pre druhých, pre rozvoj obce.

V rokoch 1966 až 1971 pôsobil ako predseda Jednotného roľníckeho družstva v Ponickéj Lehôtke, ďalších päť rokov bol vedúcim hospodárstva v Jednotnom roľníckom

družstve Poniky, potom bol dlhých deväť rokov (1977 až 1986) predsedom Jednotného roľníckeho družstva v Čiernom Balogu, a napokon, po roku 1986 zastával jedno volebné obdobie post predsedu Miestneho národného výboru v Ponikách.

Všetci ho poznáme ako človeka, ktorý má rád život, je láskavý a nezištné pomáha iným. Tiež si ho vážime ako zručného majstra kožušničieho remesla.

Pavel Polóny sa zaslúžil aj o budovanie infraštruktúry v obci, prispel k výstavbe viacerých objektov. Dokázal toho naozaj veľa, má bohaté životné skúsenosti a stále mladého ducha. Osobitne mu ďakujeme za všetko, čo urobil pre obec a jej rozvoj.

Oslávencovi do ďalších rokov prajeme hlavne pevné zdravie, kúsik toho povestného šťastia a nech vám, pán Polóny, váš nákazlivý optimizmus vydrží čo najdlhšie.

Jana Turčanová

O ponických tradíciách ešte raz

Folklórna skupina Poničan reprezentovala našu obec na Dňoch majstrov ÚLUV-u v Bratislave. Bol to náročný deň, pretože nás v jeho priebehu čakali až tri vystúpenia, ktoré sa páčili nielen Bratislavčanom, ale aj zahraničným návštevníkom. S neskrývaným nadšením obdivovali a fotili si náš krásny ponický kroj. Mnohí z nich o Ponikách počuli hlavne v súvislosti s básňou Turčín Poničan od Sama Chalupku.

Zoja Sámelová

Zlatá svadba

Vzácnne jubileum, 50 rokov spoločného života, oslávili 14. júla manželka Ľudmila a Juraj Piarovci, Horná ulica 273, Poniky.

Zlatá svadba patrí k tým významnejším výročiam, veď partneri majú za sebou mnoho rokov spoločného života, tolerancie a lásky. Zlatá svadba je vzácnym míľnikom, ktorý si za-

služi pozornosť blízkych aj vzdialenejšieho okolia. Pri tejto miliej príležitosti sme manželov Piarovcov navštívili u nich doma, aby sme im osobne zblahoželi. Bolo to veľmi milé a veselé stretnutie. Spoločne sme si zaspomínali na všeličo, čo v živote zažili, na ich prvé spoločné stretnutie, svadbu či príchod detí.

Milí manželka Ľudmila a Juraj

Piarovci, hoci trochu oneskorene, želáme vám aj prostredníctvom Ponického spravodajcu, aby ste vo vzájomnej spokojnosti ešte veľa rokov žili bok po boku, aby vám zdravie slúžilo, aby ste sa mohli radovať zo svojich potomkov a užívať si šťastné okamihy v prítomnosti najmenších členov rodiny.

Jana Turčanová

Čo sme stihli za dva mesiace

Aj keď je naša základná organizácia počtom členov najväčšia v dedine, na akciách sa stretávame skoro vždy tí istí, čo je škoda, lebo naplánovať, pripraviť a zrealizovať všetky podujatia je dosť náročné, a keď chýba spätná väzba, tak to nie je celkom v poriadku. Viem, že nám všetkým pribúdajú rôčky, aj doba sa mení, ale napriek tomu by sme si mali dopriať viac veselosti, zábavy, cestovania a spoločných chvíľ s priateľmi. Veľa k tomu nepotrebuje, len trochu chuti a dobrej vôle, čo, samozrejme, súvisí so zdravím.

V auguste je veľa významných dní týkajúcich sa našej histórie. Preto sme si naplánovali cestu do vypálených obcí Klak a Ostrý Grúň. Vždy sme tam chodili v januári, keď boli celoštátne spomienkové slávnosti. Teraz sme sa rozhodli pokloniť sa a položiť kyticu kvetov v auguste. V Klaku nám pán Maslen, priamy účastník tragédie z roku 1945 po-

Z činnosti ZO SZPB v Ponikách

rozprával, čo sa stalo v tú osudnú nedeľu. Na obecnom úrade, kde nás prijal starosta Ostrého Grúňa Ján Adamov, sme si pozreli aj film o tejto tragédii. Potom sme sa spoločne naobedovali a nasledovala cesta do Krajskej hviezdárne a planetária Maximiliána Hella v Žiari nad Hronom. Pozorovanie slnka, planét a mesač-

nej oblohy v prekrásnej kopule bol super oddych a neobyčajný zážitok. Na ceste domov sme sa zastavili vo Zvolene na zmrzlinu, kavičku, pívko a všetci sme boli šťastní.

Pri príležitosti osláv SNP pripravil oblastný výbor v Banskej Bystrici výjazd na regionálne oslavy do Podbanského. Krásne prostredie obkole-

sené majestátnymi horami, pekný program, skrátka vydarená akcia na počesť partizánov. V banskobystrickom oblastnom výbere SZPB zorganizovali aj relaxačný pobyt v Chocholovských termoch v Poľsku. Aj takto sa dá stráviť pekný deň s priateľmi.

Poslednou našou akciou bolo posedenie s oslávencami. Rôčky každému pribúdajú, taký je už kolobeh života, vlasy zdobia šediny, krok už nie je ten, čo býval, ale chuť radovať sa zo života je vari v každom z nás. Medzi našich jubilantov patria Vierka Mocová a Vlastimil Moc, ktorí oslávili 70 rokov; Mária Králiková, Ján Diško a Anna Mináriková zase 80. narodeniny. Pridali sa aj meninové oslávky Anky, Marty, Zuzky, Márie, Iveta a ďalší, ktorí mali narodeniny. Všetkým prajeme hlavne pevné zdravie, šťastie, pohodu a lásku v kruhu najbližších.

Mária Maglová

Pomôcť môže každý z nás zmenou návykov

V komunikácii nášho každodenného života sa udomácnujú nové slová, jedným z nich je biodiverzita. Niektorí jeho význam poznajú, iní možno ani netušia, a pritom práve vďaka biodiverzite je naša planéta krásna a najmä obývateľná. Bez prírody by sme nemali obživu, energiu, nerastné suroviny ani vzduch a čistú vodu, ale ani možnosť v lesných zákutiach uprostred zelene hľadať odpčinok, vnútornú rovnováhu či inšpiráciu. Napriek tomu ju berieme ako samozrejmosť. Prírodné systémy sú však pod neustálym tlakom a niektoré strácajú silu odolávať. O krehkej rovnováhe, o biodiverzite, inváziách druhov či umelej inteligencii v službách ochrany prírody bude reč v rozhovore s Barborou Šingliarovou, vedeckou pracovníčkou Botanického ústavu Centra biológie rastlín a biodiverzity SAV v. v. i. na detašovanom pracovisku v Banskej Bystrici.

▲ Barbora Šingliarová so zlatobylou.

Ako ste sa dostali práve k botanike?

Pochádzam z Dolného Kubína, mesta obkoleseného horami. Krásy a zaujímavosti prírodného sveta nám od malička približoval starý otec, vzácny človek, veľký milovník a znalec prírody. Navyše mal aj umeleckého ducha a pre svoje vnúťatá písal krátke ilustrované básničky, poslednú som dostala k svojim promóciám. Mne bola od počiatku bližšia ríša rastlín. Počas rokov na gymnáziu sme s partiou začali chodiť na vandry, veď človek asi prírodu nevníma nikdy lepšie, ako práve pod širákom. Takto som stretla aj svojho muža Laka, ktorý ma na vandry berie dodnes. A tak prirodzeným výberom bolo pre mňa štúdium environmentálnej ekológie na Prírodovedeckej fakulte UPJŠ v Košiciach, kde som stretla pár úžasných učiteľov. S viacerými z nich spolupracujem dodnes. Akademická pôda a botanika sa mi zapáčili natoľko, že moje ďalšie kroky viedli na doktorandské štúdium na Botanickom ústave SAV v Bratislave. Odvtedy sa venujem výskumu evo-

Ohrozenie biodiverzity je ohrozením človeka

▲ Stav po invázii krídelky, ktorá vytlačí všetky pôvodné druhy.

Foto P. Mereda ml.

lučných a ekologických mechanizmov formujúcich diverzitu rastlín. To znamená, že sa pýtame nielen koľko druhov existuje, ale aj čo stojí za ich vznikom (či zánikom).

Čo všetko zahrňa pojem biologická diverzita?

Jednoducho povedané, bohatstvo života na Zemi. Sú to milióny rastlín, živočíchov a mikroorganizmov, vrátane génov, ktoré obsahujú zložité ekosystémy vytvárajúce životné prostredie. Každý druh má v tejto sieti svoju funkciu a vyhynutie alebo aj zmena početnosti môže vychýliť krehkú rovnováhu, ktorá sa formovala milióny rokov. Asi sa všetci zhodneme, že chceme na tejto planete ešte nejaký čas pobudnúť, a preto ochrana biodiverzity je, alebo aspoň mala by byť, jednou z priorít spoločnosti. Zároveň je potrebné si uvedomiť, že nemôžeme účinne chrániť to, čo nepoznáme alebo čomu nerozumieme. Preto považujem výskum v tejto oblasti za veľmi dôležitý.

Ako sa rodená Dolnokubínčanka dostala do Poník, má to niečo spoločné s krásnou prírodou obklopujúcou dedinu?

Pravdupovediac, to, že nás zavialo do tohto pekného kraja, bol tiež len dôsledok mojej profesie. V Bratislave sme počas doktorandského štúdia zažili krásne časy, ale uvedomovala som si, že nás to ťahá späť na stredné Slovensko. Zhodou okolností v tom čase vzniklo v Banskej Bystrici Centrum vied a s ním detašované pracovisko nášho ústavu, kde som po obhajobe zakotvila. Dom v okolí sme teda hľadali, ako mnohí, kvôli práci. Poniky a ich okolie je, samozrejme, krásne, ale ešte dôležitejšie je, že sme tu spoznali veľa skvelých ľudí a pre nás, sídliskové deti, aj trošku iné, možno zomknutejšie fungovanie komunity.

Keď sa povie vedecký výskum, vznikne to možno zložito, zväčša ide o prácu, ktorej bežný smrteľník nerozumie, navyše, každý odbor má svoje špecifiká. Ako sa vám dari orientovať sa v tajomných zákutiach vedy a, hlavne, ako ste spokojná s uplatňovaním získaných poznatkov v praxi?

To je ťažká otázka :) Myslím, že všetci si uvedomujú, že úroveň poznania je dnes, aj vďaka práci vedcov, v mnohých odboroch obrovská, čiže to nie je ako v staroveku, keď jeden bystrý človek mohol obsiahnuť veľkú časť vtedajších poznatkov. Preto je jasné, že ak chce mať dnes človek-vedec prehľad o nejakej oblasti a niekam posunúť poznanie, musí sa viac či menej úzko špecializovať, aj keď, samozrejme, čo najlepšia úroveň všeobecných poznatkov je vždy na osoh, tak ako v každom povolani. Náplňou mojej práce je základný výskum, od ktorého sa neočakáva priama praktická aplikácia, skôr ide o dopĺňanie mozaiky poznania. Výsledkom však určite má byť dobrá prax založená na solidných vedomostiach, aj keď to už je skôr v kompetencii iných inštitúcií. Na mnohých projektoch ale spo-

lupracujeme aj priamo so štátnou ochranou prírody. Či už ide o účinnú ochranu vzácnych druhov, ktoré je najprv potrebné odlišiť nielen podľa vzhľadu či ekologicky, ale dnes už najmä na úrovni genetických a teda evolučných vzťahov, alebo aplikáciu výsledkov výskumu invázií druhov, ich rozšírenia, vlastností a interakcií s okolím do manažmentu biotopov.

Ako ste naznačili, jedným z aspektov ochrany biodiverzity je výskum zameraný na tzv. invázne, nepôvodné druhy. Zaujímavá téma dotýkajúca sa nás všetkých. Ako vnímate túto problematiku?

Možno ste si všimli, že sa v našom okolí vo veľkom vyskytujú rastliny, ktoré si z detstva nepamätáme, možno len zo záhrad našich babičiek. Mnohé z týchto druhov sú nepôvodnými druhmi, ktoré na území Slovenska pôvodne nerástli a boli k nám dovezené z iných krajín či kontinentov ako okrasné, medonosné alebo len náhodou spolu s osivom či iným tovarom. Inváziám sa takýto druh stáva vtedy, keď sa začne rýchlo šíriť a negatívne ovplyvňovať populácie našich pôvodných druhov a pôvodné ekosystémy. To sa zväčša deje preto, že majú prirodzene veľkú schopnosť reprodukcie (veľa semien, šírenie podzemkami a pod.), a zároveň v novom prostredí nemajú prirodzených nepriateľov, čo im dáva veľkú výhodu oproti domácim druhom. Nielen ich zavlečenie, ale aj šírenie je väčšinou spojené s činnosťou človeka, ktorý im nevedomky „prichystá“ vhodné podmienky (opustené polia, odlesnenie a úpravy vodných tokov) a svojou činnosťou ich roznáša po krajine (prevoz zeminy so semenami, doprava, ale aj úmyselné vysádzanie). Výsledkom sú často husté porasty týchto druhov, ktoré potláčajú či úplne ničia naše pôvodné ekosystémy a zákonite znižujú druhovú pestrosť prírody. Za všetky spomeniem severoamerickú zlatobylú kanadskú a obrovskú, ktoré invadujú okraje ciest (aj hore ▶

▲ Prírodný brehový porast s jelsou.

Foto R. Hrivnák

► kiarmi či vo Veľkej doline v Ponickej Hute) aj opustené polia a pasienky (žlté políčka v Šalkovej) či ázijskú krídlatku (pohánkovec) lemujúcu mnohé naše potoky a rieky (napr. na zákrute pri lome po ceste zo Šalkovej, brehy Hrona). Navyše, mnohé predstavujú aj zdravotné riziká - severoamerická ambrózia potrúpi na jeseň nejedného alergika, štava kaukazského boľševníka obrovského zas spôsobuje kožnú reakciu podobnú popáleninám.

Prečo niektoré nepôvodné druhy rastlín u nás sotva prežívajú, ale iné v krátkom čase zamoria obrovský priestor? Prečo sa tlačia aj do biotopov, v ktorých doma nežijú? Prečo doma rastú jednotlivo alebo roztrúsené a na nových územiach vytvárajú obrovské porasty? Viac otázok v jednej. Poznajú odborníci odpovede?

Vzhľadom na dopady, ktoré invázne druhy majú, im venujú mnoho pozornosti vedci aj ochranári na celom svete, čiže mnohé vlastnosti, ktoré druh predurčujú k tomu byť invázny, sú známe, a viaceré som už spomenula. Navyše, ide zväčša o druhy, ktoré nie sú veľmi vyberavé na stanovište (špecialista na vápencové skaly nad 3000 metrov nad morom sa u nás rozšíri masovo len ťažko), rýchlo sa reprodukovujú, nemajú v novom areáli prirodzených nepriateľov či choroby, ktoré ich v pôvodnom areáli „držia na uzde“. Samozrejme veľkú úlohu hrá ekológia, aj keď rastliny sú schopné určitej adaptácie - prispôsobenia v novom prostredí - sub/tropické rastliny u nás zimné mrazy (zatiaľ) neprežívajú. Čiže invázne druhy u nás pochádzajú zväčša z podobných klimatických pomerov na iných kontinentoch. V neposlednom rade, často do pôdy vypúšťajú látky, ktoré potláčajú rast iných druhov, za všetky napríklad agát, pod ktorým rastie už len máločo.

Ako laikovi sa mi zdá, že ľudstvo si zobralo na svoje plecia príliš veľký náklad v snahe vyriešiť „invázny“ problém, povedala by som, že sa púšťame do boja s veternými mlynmi. Je takýto pesimizmus namieste?

Určite je, ale ako väčšinu ekologických problémov, spôsobili sme si to sami, aj keď zavlečeniu druhov sa v čase globálneho presunu tovarov a cestovania v podstate nedalo úplne zabrániť. V týchto dňoch vyšla štúdia, ktorá odhaduje škody spôsobené inváznymi druhmi na svete na takmer 500 miliárd amerických dolárov za rok, náklady sa pritom každé desaťročie zvyšujú až štvornásobne. To zahŕňa straty na úrode, liečebné náklady, ale vo veľkej miere aj náklady na manažment, čiže boj proti inváznym druhom (vrátane živočíchov).

Likvidácia invázných druhov je

▲ Záber z terénneho výskumu invázných druhov zlatobyle.

Foto K. Skokanová

práca časovo, finančne aj technicky náročná, namáhavá, neraz sifyfovská. V podstate už dnes vieme, že manažment invázných druhov je potrebné zamerať na oblasti, ktoré sú niečím dôležité (napr. chránené oblasti), prípadne na druhy, ktoré ešte nemajú masové rozšírenie na našom území. Plošne by menšiemu rozsahu šírenia pomohla dobrá prax na veľkých, dnes často zanedbaných územiach (kosenie, pastva a pod.). Dôležitá je však vo všeobecnosti najmä prevencia.

Čo s tým môžeme urobiť?

Venujme pozornosť tomu, čo rastie v našom okolí, čo si vysadíme na záhrade a ako nakladáme so záhradným odpadom, keďže invázne druhy stále pribúdajú a nikdy nevieme, ktorému druhu z našej letnej výsadby sa podarí ujsť za plot. A to najmä pre zachovanie našich pôvodných druhov a spoločenstiev. Má to aj právny rozmer (zákon č. 150/2019 Z. z.), keďže za neodstránenie invázných druhov zo svojich pozemkov hrozí masťná pokuta. Musím pripomenúť, že likvidácia invázných druhov má svoje pravidlá, spokojne sa na nás obráťte, radi poradíme, ide o to, aby sa nenarobilo viac škody ako osohu. S kolegami považujeme tiež za dôležité, aby sa aspoň nejaká informácia o existencii invázných druhov a dopadoch invázií dostala už na základné školy, dve diplomové práce študentov učiteľstva biológie na UMB Banská Bystrica zamerané na túto tému sú práve v procese.

Aký máte názor na popularizáciu vedy na Slovensku?

Mám pocit, že sme sa v tejto ob-

lasti za posledné roky veľmi zlepšili. Budem vraviť za Akadémiu, ktorá denne vydáva správy o výsledkoch našich vedcov, podľa mňa veľmi pútavým spôsobom. Len tento rok som sa zúčastnila na zaujímavých podujatiach pre verejnosť ako Víkend so SAV, či pred pár dňami Noc výskumníka (29. septembra v SC Európa), kde sme mali stánok spolu s veľkým množstvom iných vedcov z rôznych inštitúcií. Musíme si ale uvedomiť, že v dnešnej dobe umelej inteligencie, sociálnych sietí a internetu vo všeobecnosti, sú nám ponúkané informácie na základe našich predošlých vyhľadávaní. Preto platí, že kto hľadá nájde, a naopak kto prejaví záujem o vedu, informácie si nájdu jeho.

Kvalita výskumu, predpokladám, úzko súvisí s financovaním vedy, ako je na tom Slovensko?

Keď sa pozriem do zahraničia, výška financovania vedy do istej miery zrkadlí prosperitu, ale aj vyspelosť a uvedomelosť spoločnosti. Bohužiaľ, na Slovensku nezaostávame len za vyspelými západnými krajinami, ale aj za mnohými krajinami s podobnou nedávnou históriou. Česko napríklad investuje do vedy a výskumu približne 2 % HDP (priemer krajín EÚ), kým u nás dlhodobo len asi 0,8 %. Na druhej strane, budme úprimní, v našej krajine pokrívka financovanie viacerých dôležitých oblastí vrátane školstva či zdravotníctva.

Umelá inteligencia má veľký potenciál v rôznych oblastiach - zdravie, doprava, zmena klímy... Vy ste spolu s kolegami zapojili umelú in-

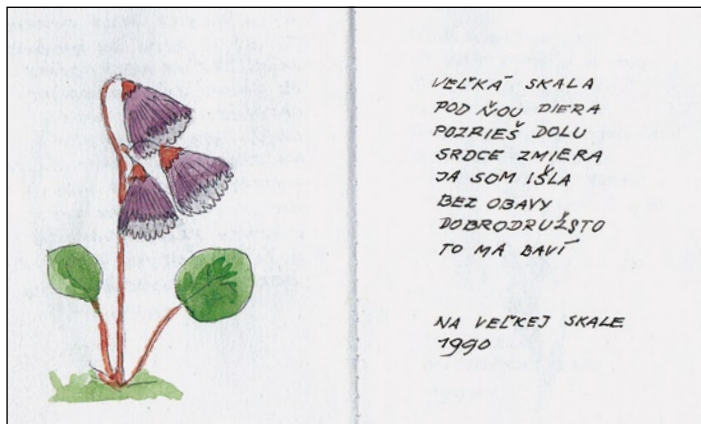
teligenciu do služieb ochrany prírody. Ako konkrétne?

Tento rok sme sa zapojili do pilotného projektu Európskej únie zameraného na automatizovaný monitoring invázných druhov rastlín a hmyzu. V skratke ide o to, získat veľké množstvo dát (obrázkov) invázných druhov. Tieto, my odborníci, identifikujeme a informáciami nakrmíme algoritmus (umelú inteligenciu), ktorý sa ich naučí rozpoznávať sám. Rastliny okolo ciest sníma kamera umiestnená na aute, pohyb hmyzu v noci zaznamenávajú zase fotopasce. Som rada, že máme v Ponikách technicky zdatných priateľov, ktorí sú navyše ochotní nezištne pomáhať, spomeniem Rada Bagačku a Laca Šteca. Bez nich a môjho manžela by táto časť projektu pravdepodobne stroskotala.

Keďže sú do tohto projektu zapojené krajiny od polárneho kruhu až po Izrael či portugalské Azorské ostrovy hlboko v Atlantickom oceáne, bude možné napríklad rýchlo zistiť, že k nám vďaka oteplovaniu doputoval a uchytil sa druh, ktorý sa doteraz vyskytoval len u južných zusedov. To nám dáva šancu rýchlo zareagovať vhodným zákrokom na jeho odstránenie. V niektorých krajinách už takéto kamery používajú, napríklad na vlakoch, do budúcnosti sa uvažuje s monitoringom z nákladných lodí a pod., takže, keď uvidíte po dedine jazdiť auto s kamerou na streche, budeme to asi my, botanici.

V týchto dňoch som zachytila správu o invázných škodcoch pustošiacich celú planétu. Podľa nej žijeme v ére rastlín a živočíchov šíriacich sa z kontinentu na kontinent. Za najrozšírenejšiu inváznou rastlinou považujú vedci nežne vyzerajúci vodný hyacint, ktorý sa objavuje všade od Afriky po Austráliu. Istotu, že sa nedostane do Európy, vzhľadom na súčasné poznatky, asi nemáme...

Vodný hyacint, pôvodný druh Amazonky, už v Európe máme :) Trvalé a šíriace sa populácie boli zaznamenané vo viacerých veľkých riekach Stredomoria. Tu narušujú miestny ekosystém, spôsobujú lokálne záplavy a zvyšujú výskyt komárov, ale aj znemožňujú rybolov, keďže celá hladina je pokrytá touto rastlinou, ktorá v ideálnych pod-

▲ Ako sa rodí láska k prírode – kresbičky deda Antona Šingliara.

► mienkach vie svoju veľkosť zdvojnásobiť už za 14 dní. U nás na Slovensku by mu ale zatiaľ bola zima.

Čo vás na vašej práci najviac baví?

Za najdôležitejšie považujem práve to, že ma baví. Nájsť si takú prácu je, myslím, rovnaké šťastie ako nájsť správneho životného partnera. Na práci botanika mám rada, že je rôznorodá, aj keď v podstate má svoj ročný rytmus: od terénneho výskumu naprieč Európou v lete, cez prácu v laboratóriách, spracovanie dát a písanie odborných článkov či projektov, až po konferencie a trochu výučby a vedenie prác študentov biologických smerov. Veľkým privilegiom je tiež, že pracujem v kolektíve, kde je väčšina ľudí múdrejších ako ja, zatiaľ je to skôr motivujúce ako frustrujúce. :)

▲ Kamera snímajúca vegetáciu v okolí ciest, fotopasce nočného hmyzu.

Na otázku o relaxe ľudia zväčša odpovedajú, že čítajú knihy a chodia do prírody. Klasické aktivity. Ale čo robí vo voľnom čase botanika? Mala by sa venovať niečomu inému než prírode, pretože zelene, stromov a rastlín má v práci výše hlavu. Ako teda oddychujete?

Tak to sa nevymykám priemeru. Veľa čítam a veru musím sa priznať, že často nie práve intelektuálnu literatúru. Čo naozaj milujem, je cestovanie, a to možno inak ako väčšina ľudí, keďže terénny výskum znamená byť každý deň na inom mieste. Takéto putovné cestovanie akosi

priradené praktikuje aj na súkromných dovolenkách. Srdcovkou našej rodiny, keďže na cestách ma od vysokoškolských rokov sprevádza môj muž a dnes už aj syn, sú krajiny a hory balkánskeho polostrova, kde som na doktoráte strávila niekoľko liet. V posledných rokoch tiež čím ďalej, tým častejšie splavy riek. A keďže som pomerne spoločenská osoba, najlepšia duševná hygiena je pre mňa prediskutovaný večer s priateľmi, a tých máme chvalobu aj tu v Ponikách stále viac. A najnovšia zábavka... ako tínedžer som hrala detské divadlo, k čomu sa tento rok vďaka nadšenej Zuzke Švárnjej vrátila s ochotníckym divadlom zo susednej Dúbravice, kde hráme aj s Andrejom Brzulom z Poník.

Zhovárala sa
Veronika Ďurovčíková

Z ponickéj kroniky

Je všeobecne známe, že staré objemné knihy – výrečné doklady dávnej i menej dávnej minulosti – ukrývajú množstvo nevšedných informácií. Pred piatimi rokmi ma zvolili za kronikárku obce Poniky, a tak by som rada prispela zaujímavosťami zaznamenanými v našich starších kronikách.

Tí skôr narodení si azda oživia už veci znalé a tí mladší možno prejavia záujem a prelistujú si staré kroniky na webovej stránke e-kroniky.sk.

V Kronike z rokov 1942 až 1949, je podľa historických a archívnych záznamov zhrnuté obdobie, keď sa kroniky ešte nepísali.

Uvádzam zopár zaujímavých faktov:

- 12. júla 1284 kráľ Ladislav IV. výsadnou listinou daroval územie Poník magistrovi Filipovi z Turca.

- 2. apríla 1400 dal Dávid, župan zvolenský, občanom v Ponikách výhody, aby si šafára a richtára z vlastného občianstva zvolili.

- Najstaršie priezviská uvádzané v starých listinách a zápisniciach: Pelc (rok 1700), Piar (1705), Kapusta a Demian (1784), Piaček (1807). Mráz, Kosec, Palovič a Meško prišli z Oravy, Chriaštel a Brzula z Lubietovej.

Ďalej je v kronike zmienka napríklad aj o cholere, ktorá zasiahla našu obec v rokoch 1831 a 1855 a obyvateľstvo v obci veľmi preriedila.

- Ponická Lehôtka patrila pôvodne Slovenskej Lupči. S Ponikami sa zlúčila v roku 1856.

Novú rubriku s informáciami z dávnej i menej dávnej minulosti, kronike, receptoch i pranostikách a kronike pripravuje

Darina Štecová

Pranostika

Dnes sa už o pranostiky sotva môžeme opierať. Počasie sa z roka na rok mení a globálne otepľovanie robí svoje. Zostali však neodmysliteľnou súčasťou života našich predkov. Vznikli na základe skúsenosti a dlhodobého pozorovania prírodných javov. Pripomeňme si aspoň niektoré a vráťme sa do čias, keď sa ešte ľudia na tieto predpovede aj spoliehali.

Ak je na Matúša jasno, býva na budúci rok dobré víno.

Aký bol september, taký bude marec.

Po svätej Tereze mráz po strechách lezie.

Ak je október veľmi zelený, bude potom január studený.

Ktorého dňa v októbri padne sneh, toľkokrát bude cez zimu padať.

Búrlivý október, sotva bude zima stála.

Keď padá na Martina, aj Veľká noc príde na bielom koni.

Ak kvitnú v novembri stromy, bude zima trvať až do mája.

Aké je počasie na Barboru, také býva až do Vianoc.

Tradičné ponické recepty

Naše mamy a staré mamy s obľubou vyvárajú a pečú. Sú rady, keď sa zide celá rodina a po dobrotách sa len tak zapraší. Ale príde čas, keď tieto úžasné chvíle pominú a zistíme, že sme sa nikdy neopýtali na recepty a postupy.

Myslím si, že niektoré kuchárske predpisy, ktoré v rubrike nájdete, budú pre vás známe. Ale možno ste na ne pozabudli a radi si ich pripomeniete. Pokúsime sa posunúť ich aj mladým s vierou, že sme čosi urobili pre zachovanie niečoho každodenného,

ale pritom výnimočného, pretože chutné jedlo k životu patrí. Tradičné recepty nesú v sebe kus života našich predkov a zaslúžia si, aby sa na ne nezabudlo. Preto vám ich radi sprostredkujeme a budeme radi, ak aj vy nejakým receptom prispějete.

Starkej jablkový koláč

- 3 celé vajcia vyšľaháme s 300 g práškového cukru do peny.
- Pridáme 450 g strúhaných jablák,
- 300 g polohrubej múky,
- 1 malú lyžičku sódy bikarbóny,
- 1 lyžičku škorice,
- 100 ml oleja,
- za hrsť sekaných orechov alebo hrozienok.

Všetko zľahka premiešame, dáme na vymastený, pomúčený plech, pečieme do zlatista pri 180 °C cca 30–40 minút.

Oznam

Obecný úrad informuje občanov, že Dom smútku v Ponikách je funkčný a je k dispozícii pri smútočných obradoch tak, ako pred pandémiou covidu.

Obecný úrad poskytuje priestory domu smútku len na požiadanie, to znamená, že pri vybavovaní pohrebu je potrebné nahlásiť svoju požiadavku pohrebnej službe a tiež osobne na obecnom úrade.

Chata pod Hrbom

Chata pod Hrbom slúži od júla minulého roka opäť všetkým turistom. Dostaneme sa k nej z Ľubietovej alebo z horehronských dedín Brusno, Predajná, Lopej, Chvatimech alebo Osrblie.

Dominantou východného obzoru nášho kraja je tiahly chrbát Ľubietovského Vepra. Jeho názov nie je náhodný. Hrebeň, ktorý vybieha na sever z kaldery Polány, pripomína chrbát statného diviaka. Najvyšším bodom je samotný Vepor (1 277,2 m n. m.), ale najnavštevovanejším je jeho bralnaté zakončenie hrebeňa - vrch Hrb (1 254,7 m n. m.). Za vhodného počasia, aké prinášajú najmä jesenné dni, sa z Hrbu otvára skvelá panoráma stredného Slovenska. Pri pohľade na východ sa vyníma dvojča Ľubietovského Vepra – Klenovský Vepor, na západnom obzore dohliadneme až na Sitno a Vtáčnik. Keď prejdeme očami lesnatým chrbtom Kremnických vrchov, zastavíme sa na veľkofatranskej Krížnej

▲ Predajnianske vodopády.

a z neho pomaly putuje náš zrak severným horizontom. Predstavujú sa nám celé Nízke Tatry od Prašivej až po Kráľovu hoľu. Za nimi vyčnievajú Kriváň, Gerlachovský štít a ďalšie vysokotatranské končiare.

Ľubietovský Vepor je Národnou prírodnou rezerváciou, ktorá má dnes rozlohu 125 ha. Na andezitovom podklade tu rastú horské zmiešané lesy s bukom, jedľou, smrekmi, javormi, jarabinami. Niektoré porasty majú viac ako 150 rokov. Práve v jesenných dňoch sa odedú do parádneho pestrofarebného šatu.

Na lúčine pod bralami Hrbu v nadmorskej výške 1 068 metrov stojí chata. Postavili ju v roku 1935 členovia Klubu československých turistov. Po ústupe povstalcov do hôr sa v nej usadil štáb 1. česko-slovenskej partizánskej brigády Stalin a oddiel kpt. Kaličenka, čo pripomína pamätná tabuľa. Pri protipartizánskej akcii chata vo februári 1945 vyhorela. Po vojne ju vzkriesili k životu. Opätovne ju otvorili 28. mája 1950. Stala sa rekreačným zariade-

Potulky po strednom Slovensku

▲ Chata pod Hrbom.

ním Slovenskej akadémie vied a neskôr trnavského Skloplastu, ktorý na mierne sa zvažujúcej lúke postavil lyžiarsky vlek. Napriek tomu tu aj bežný turista našiel občerstvenie

stala turisticky neprístupnou. Tento stav sa zmenil pred rokom, keď sa podnikania chytila nová firma a od júla 2022 chata znova otvára dvere všetkým návštevníkom tohto kúta Slovenska. A nie je to kút hocijaký. Podľa výpočtov geometrov je Hrb stredom Slovenska, na čo nás od leta upozorňuje aj tabuľa.

Hoci k chate vedie lesná cesta z Ľubietovej, na Čelienci, kde voľná krajina prechádza do lesa, nás zastaví rampa. Do stredného Slovenska sa však pohodlne dostaneme v lete vo vibramkách alebo v sedle bicykla, v zime na bežkách. Z Ľubietovej smerujú k chate modré značky (asi tri hodiny chôdze). Asi v tretine výstupu, pri horárni Starý majer, prichádzajú z kúpeľov Brusno žlté značky. Je to ďalší variant výstupu alebo zostupu, síce o čosi dlhší, ale takisto zaujímavý, pričom sa vôbec nemusíte obávať, že turistický chodník vedie dolinou so strašidelným názvom Peklo.

Ďalšími východiskami na chatu pod Hrbom sú horehronské dediny.

Z Predajnej po modrej značke vyjdeme cez hory Čierťaže asi za 3 1/4 h. Z Lopeja podľa zelených značiek okolo Predajnianských vodopádov (od roku 1991 prírodná pamiatka s výmerou 11,7 ha) a cez unikátny cestný tunel, ktorý postavili v roku 1928, to zvládneme zhruba za rovnaký čas. Z Chvatimechu (žltá značka) je to už o čosi náročnejšie a na výstup potrebujeme až päť hodín. Všetky tri značky sa spájajú na malebných horských lúčach Žliabky asi pol hodiny chôdze od chaty.

Cez Hrb prechádza červeno značená Rudná magistrála. Smeruje z Detvy cez Polanu a Vepor. Medzi turistami je to obľúbená trasa. Hoci sa naši a nájdu statní "turistickí pretekári", ktorí to zvládnu z doliny Slatiny až k hornému toku Hrona za jeden deň, predsa len je ideálne rozplánovať si prechod Polanou a Veporskými vrchmi na celý víkend. Rudná magistrála schádza od chaty do lesníckej osady Tri vody, v ktorej stojí obnovená historická pamiatka

▲ Hrb je stredom Slovenska.

- vysoká pec, v ktorej sa tavila železná ruda. Na Tri vody sa dostaneme po asfaltovej ceste z Osrblia.

Jozef Sliacky.

Foto: autor a vedenie chaty

▲ V strede Slovenska.

Na salaši, na tom hornom...

Poviedka na víkend

Ďedina sa po troch rozpršaných dňoch prebúdza do nového rána. Tešili sa z neho aj veselé vtáčence, štebotali a šírili svoje piesne, aby ľudia vedeli, že sa majú tešiť zo života. Vysoko v kopcoch, nad ponickými lúkami sa preberali k životu aj huňaté ovce. V košiároch čakali na svojich pastierov, pomaly ich vyhánali k otvorom, kde už posedávali ďalší valasi. Po jednej si ich k sebe pritúlili a začali s ranným dojením. Rituál, ktorý patrí k životu na salašoch, ako aj východ slnka či spev vtákov. Občas niektorá ovečka zamékala, občas najvernejší psík zaštekal, no chlapi mĺkvo dojili, stískali polomákké vemená, mliečko už striekalo do drevenej gelety. Až keď skončili s dojením, bača Ďuro im oznámil, že pôjde domov, do dediny. Chlapi sa v duchu potešili, no vedeli, že určite sa na večer vráti. Ešte každému pripomenul, čo má cez deň robiť, na čo nemajú zabudnúť, a vraj keby sa skoro nevrátil, nech dobre podoja, aby mali mlieka dosť na syr aj na žinčicu. Valasi sa pobrali za svojimi povinnosťami, bača Ďuro odrezal kus syra, zamotal do utierky a s rukosakom pomaly kráčal do doliny, kde chodili družstevné autá s hrabáčkami a s koscami. Vedel, že niektorý zo šoférov ho zvezie domov. Nemusel ani dlho čakať, keď ženičky povyskakovali z nákladniaku, Jano, statný šofér, sa potešil, že bude môcť odvieť baču Ďura. Aspoň sa mu dostane niekedy syra aj žinčice, keď príde na salaš. Doma, na priedomi, postávala jeho drobná mama. Maličká žienka v čiernom ošatení mu zvestovala, že prídu aj dvaja–traja bratrance a švagrovia, aby mu pomohli pri kosení, veď záhumienok je poriadne veľký. Bola to dobrá správa, sám by to nestihol, iba ak by ostal dva dni. To nemohol, salaš má plno úskalí, chlapi si nie vždy dôsledne robia svoju robotu. Nie je na nich spolahnutie. Keď Ďuro videl, že mamka sa oprela o plot a pozerá do dediny, len sa opýtal, čo nejde do vnútra, prečo tu stojí. „Ďurko, syn môj, keď som bola malé dievča, odišiel nám otec do Ameriky na zárobky. A veru sa už nikdy nevrátil. Tak ho vyzerám, či nejde. A ver mi, že by som mu povedala svoje, aj za mamu vynadala... Ďuro sa pozrel na vyše osemdesiatročnú starenku, ktorá stále verila, že uvidí svojho otca – Amerikána. Len si povzdychol a odišiel do kuchyne. Zuza, jeho žena, už mala odstavenú fazulovú polevku, rád si pred robotou dal poriadny tanier.

Na Horedoliní, kde mali záhumienok, sa do mokrej trávy postupne zahryzli kopy štyroch chlapov. Kopy mali dobre nakované, široké pokosené riadky pribúdali, občas chlapi postáli, aby nabrúsili kopy. Horedoliním sa ozýval klepot osli-

čiek, nádherný zvuk oddávna patril ku koseniu. Z okolitých kopcov a hôr sa vznášala vlhká para, chlapom sa prihovárali sojky a ďalšie veselé vtáčiky, čo vítali konečne slnečný deň. Ďuro s bratrancami aj švagramom sa podchvíľou občerstvili vodou z kandličky, čo im dala Zuza. Tá na chlapov nezabudla, dnes nešla na hrabáčky, ani do senníka. Navarila chlapom klobásy, doniesla aj chleba, aby sa občerstvili. Po niekoľkohodinovej robote si posadali a najedli sa. V tieni pod kríkom si povystierali chrby, že na chvíľu... Statní a oddychnutí chlapi sa potom pustili do kosenia. Mali pred sebou hodne práce, no aj cieľ, zbaviť sa tejto práce ešte dnes. Napokon sa im to aj podarilo. Na širokej a dlhej pokosenej lúke ostala v pravidelných riadkoch tráva. A to už bude robotá pre ženy, aby ju včas vysušili... Keď sa vracali domov, pri plote ich čakala Ďurova mama. Chlapom prezradila, že čaká na otca – Amerikána, aby mu povedala svoje. Vypočuli ju, viac sa tešili na dáke občerstvenie, aj zaslúžený pohárik pálenky. Onedlho Jano, šofér nákladniaku, zatrubil pred domom, ako sľúbil. Bača Ďuro dorazil na salaš ešte podvečer, sotva chlapi znášali gelety na mlieko. Podaktorí boli veselší ako obvykle. Uhovorení, utáraní, no a starí valach Ondrej si pri dojení aj čosi pospevoval. Ďuro nechcel škriepky, ani zvady s chlapmi. Bolo nanajvýš jasné, že mali kdesi ukrytú pálenku a dobre si z nej dali. Napokon aj on si doma číns dal po robote. Valasi dojili a správne vbadal z ich rečí, že čakali, že sa vráti od ženy až zajtra. Vraj dlho nebol doma, mal byť pri Zuze do rána. Toto bola pesnička, ktorú opakovali stále dookola, ba ešte pridali kadejaké uštipačné reči smerom k jeho Zuze. Chlapom sa táto nôta veľmi páčila, nechceli ju skončiť. K jej koncu dopomohol starý Ondrej. Začal hovo-

riť, že keď pásol pri starých duboch, našiel poriadnu kopy po medvedovi. Pridal sa aj valach Jano zo Šajby, že tu bol na motorke nejaký dedinčan, meno mu nevie, a že po okolí sa hovorí, že medvede chodia ku veľčiam a na Šajbe aj ovce roztrhali. Dávno o medvedoch nikto nehovoril, Ďuro spozornel, počúval reči chlapov, ktorých tešila táto debata, vyžívali sa v kadejakých krvavých spomienkach a skúsenostiach z okolitých salašov aj dedín. Dojili a pritom ustavične spomínali medvede, inú tému asi nechceli načat. Našťastie mlieko do geliet pribúdalo, dosť sa ovce nadržali a napásli. Bača dával pozor, aby sa všetko podojilo, aby aj riady dali dokopy a najedli sa. Starý Ondrej aj Jano zo Šajby ani pri jedení nedali pokoj medvedom. Stále pridávali nové príbehy. Ďuro len počúval, mnohé boli až neuveriteľné. No, pomyslel si, musí sa na noc zariadiť tak, aby nebola žiadna škoda alebo iné problémy. V kolibe prevaril mlieko, odstavil ho, spolu s mladým valachom dokončili posledné práce. Až potom si povedal, že treba ísť spať, aby si po celom dni oddýchol, veď ráno bude skoro. V kolibe nad dverami, kde boli hrady aj dvojité dosky, skontroloval, či je tam stará puška z vojny, čo našiel po fronte v šope. Kvér potažka v rukách, zásobník s piatimi nábojmi bol zasunutý. Hádám nebude musieť strieľať, no istota je istota. Spokojne si lahol na drevenú priču, prikryl sa ovčím kožuchom. Pred očami mu behali riadky trávy, šušťanie kopy, aj Zuza, čo sa na neho tajnostkársky usmievala. Našťastie rýchlo zaspal. Netušil, ako dlho spal. Brechot psov a mékanie oviec v noci nikdy nepočul. Psy neustále brechali, ba aj ovce ako keby sa báli a bránili viac. Doparoma! Tak to bude asi medveď na blízku alebo v košiari pri ovciach. Chlapi zbytočne nehovorili. Len prečo práve sem zavítal.

Bača Ďuro nechal rozum rozumom, prestal premýšľať. Vyskočil z prične, vzal veľkú baterku a, samozrejme, aj frontovú pušku. Pred kolibou videl kontúry z každej strany uviazaných psov. Mohutní chlápaci vyskakovali od zlosti, brechali smerom ku košiari. Cítili tam nepriateľa, votrelca. Podobne ako ovce behali, narážali do seba, čosi zlé šípili, báli sa. Ďuro svietil baterkou na psov, potom do košiara. Odistil kvér a pomaly so strachom kráčal k splašeným ovciam. V jednom rohu košiara ich bolo zahnaných viacej, mékali ostošest, priam revali od strachu. Ďuro bežal k dolnému rohu košiara, už nemohol ďalej čakať. Keď bol pri splašených ovciach, videl veľkú čiernu bytosť. Čo jednu, až dve príšery. Naháňali ovce, ktoré sa im takpovediac stále bránili. Bola len jedna možnosť. Začne do príšer strieľať, alebo, ako to vyrieši? Nebol čas na premýšľanie. Bača odhodil k nohám baterku a pušku namieril ponad ovce a príšery. Musí ich vystrašiť. Do noci zadunela ťažká rana. Rýchlo nabil ešte pušku a baterkou začal lietat po ovciach. Čierne príšery nevidel, zato ovce behali a splašene nevedeli nájsť svoje správne miesto. Ďuro ešte raz vystrelil. Vtedy v lúči baterky zbadal dve postavy, ktoré sa zodvihli medzi ovciami. Príšery boli vlastne dve statné postavy zahalené v čiernych gumových plášťoch do dažďa. „Ďurko, nestrieľaj, to sme my, Ondrej a Jano. Spoznal ich po hlase. A potom, keď bol bližšie, už vedel, že sú to jeho valasi. Len nechápal, čo tam medzi ovciami stvárajú. Ešte videl, ako chlapi nemotorne preskakujú drevenú ohradu košiara. Potom odišiel. Medveď tu nebol, mohol sa vrátiť do koliby. Chlapi mu hádam ráno všetko povedia. Psy stíchli, ovce sa upokojili, noc pokojne zahalila celý kraj, aj salaš a jeho príbytky. Ďuro na priču o chvíľu už tušil, že chlapi dostali chuť na mäso alebo chceli ovce niekomu predat? No veď počkajte, ja vám dám. Bača ako stále, ráno bol prvý na nohách. Vyšiel pred kolibu a ešte za svitu poobzeral okolie koliby. V tom zbadal, že na šnúrach, kde si vešali po vypraní bielizeň, boli nohavice a treničky. Chlapi nemali vo zvyku v noci prať. No bolo mu jasné, že výstrely z pušky valachov zaskočili, nečakali strelbu. A výsledok? Zlakli sa a najmenej jeden z nich sa musel totálne... Fúj, takí hrdinovia! Jano s Ondrom sa Ďurovi napokon po dojení priznali, že chceli valachov aj baču nastrašiť, že bol v košiari v noci medveď. „Aspoň ste si poprali handry, so smiechom im prizvukoval bača a pripomenul, že dnes budú pásť nielen pod dubmi, ale aj na okolitých lúkach. Hádám nestretnú medveďa.

Milan Kosec, foto autor

Dres do Kalifornie

8. ročník cyklistickej časovky Ponickými kiarimi

Matej Mydla dosiahol najrýchlejší čas na 8. ročníku cyklistickej časovky Ponickými kiarimi a zopakoval svoje prvenstvo z roku 2021. Medzi ženami bola najrýchlejšia Marcela Medvedová a stala sa najúspešnejšou účastníčkou pretekov v histórii, veď vyhrala už štvrtýkrát.

Čriepky z kiarov

■ Ponické kiare začali písať svoju históriu v roku 2015: v prvom ročníku zvíťazil Jozef Korýtko časom 10:42 a prvenstvá si zopakoval aj v rokoch 2016 a 2018.

Marcela Medvedová vyhrala 4-krát a udržuje si neuveriteľnú vyrovnanosť časov (v priebehu 8 rokov je rozdiel medzi jej najlepším a najhorším časom len 14 sekúnd).

■ Hranicu 10 minút prelomil v roku 2019 Daniel Onderčanin (9:36,2).

■ Rekord trate drží Marek Čanecský časom 9:04,7 z roku 2022. Nasledujúci týždeň po Kiaroch bol najúspešnejším slovenským reprezentantom na pretekoch Okolo Slovenska a po nich sa zúčastnil s Petrom a Jurajom Saganovcami na majstrovstvách sveta v Austrálii.

■ V roku 2015 získal 3. miesto v kategórii MUDr. Dalimír Jančovič, dlhoročný lekár slovenskej hokejovej reprezentácie, bol členom realizačného tímu aj na pamätných majstrovstvách v Göteborgu, kde Slovensko získalo doteraz jediné prvenstvo.

■ Dres pre najvzdialenejšieho účastníka putoval na Slovensku najďalej do Bratislavy, do Otrokovic v Českej republike, ale aj na Ukrajinu a v tomto roku do USA.

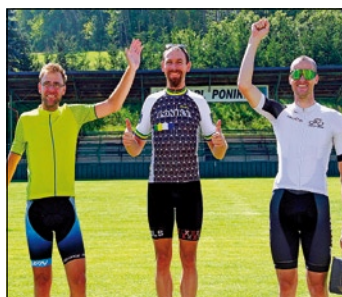
■ Najkurióznější bol štart Serhija Popova. V sedle bicykla prešiel za dva dni z dediny Veliky Berezny na Ukrajinu do Banskej Bystrice, v sobotu vyhral svoju kategóriu, vydal sa na spiatočnú cestu a v nedeľu večer sa ozval, že šťastne dorazil domov.

■ Priemerný počet štartujúcich je 51 (rovnaký počet bol v tomto roku). Najmenej, 39, štartovalo v roku 2022 po nočnom daždi a najviac, po 65, v rokoch 2017 a 2019.

■ Najviac Poničanov, spolu 20, sa zúčastnilo hneď v prvom ročníku, v roku 2015.

▲ Tuhý súboj o tretie miesto dopadol lepšie pre Tomáša Kráľika, Jožko Korytko skončil štvrtý.

▲ Najrýchlejší muži v kategórii 36-49 rokov, zľava druhý Michal Korim, víťaz Matej Mydla a tretí Tomáš Králik.

▲ Ženy v kategórii 19 - 49 rokov, zľava druhá Carla Reišetterová, víťazka Marcela Medvedová a tretia Alžbeta Neštepová.

Na rozdiel od minulého roku sme mali počas druhej septembrovej soboty – tradičného termínu pretekov – šťastie na počasie. Štart v Šalkovej spríjemnili slnečné lúče a krásne jesenné počasie vydržalo aj počas občerstvenia, vyhlásenia výsledkov a tomboly na ihrisku OPL Poniky. Vďaka ideálnym podmienkam sme zaznamenali celkom slušnú účasť, 51 pretekárov, aj keď týždeň pred štartom bolo prihlásených len čosi málo nad desiatku a organizátori sa zamýšľali aj nad zrušením pretekov. Škoda, že ubudlo domácich cyklistov, myšlienka začať s organizovaním pretekov na našich kiaroch smerovala práve k výzve popasovať sa s náročným stúpaním na bicykloch. Verím však, po rozhovoroch s viacerými teraz absentujúcimi

účastníkmi predchádzajúcich ročníkov, že Poničanov bude o rok na 9. ročníku viac. Potešila preto účasť novej obyvateľky obce, Eleny Babčanovej. V lete kúpila v Ponikách rodinný dom, dozvedela sa o kiaroch, prišla na štart a vyhrala kategóriu elektrobicyklov. Palec hore!

Minuloročný traťový rekord slovenského reprezentanta Mareka Čanecského (9:04,7 min.) nikto neprekonal, ale pod hranicu 10 minút sa dostali dvaja pretekári. Víťaz kategórie mužov 19 – 35 rokov Juraj Krajčík z Banskej Bystrice (9:58,3) a už spomínaný Matej Mydla z Bratislavy (9:46,5) v kategórii muži 36 – 49 rokov. Stupeň víťazov v kategórii elektrobicyklov obsadili kompletne cyklisti z Hrochote – Janko Škamla si na bike odskočil pred hokejovým

▲ Tradičná medaila z rúk dievčat v ponických krojoch poteší.

▲ Starostka Poník Jana Ondrejková blahoželá najstaršiemu účastníkovi Ivanovi Meiszlingerovi.

tréningom a zvíťazil pred svojím otcom a Radoslavom Dorotovičom, bývalým futbalistom, ktorý veľa rokov hrával aj za OPL Poniky.

Zaujímavá situácia nastala pri vyhlásení najvzdialenejšieho účastníka. V partii zo Záhoria bol aj cyklista s trvalým pobytom vo švajčiarskom Zürichu a všetko malo byť jasné. Objavila sa však informácia, že za Colbike BB štartoval Oto Slavoš. Banskobystričan odišiel pred 25 rokmi do USA a žije v San José. Ponický dres tak bude s radosťou obliekať v ďalekej Kalifornii.

Výsledky:

ženy 19 – 44 rokov: 1. Marcela Medvedová 13:42,3, 2. Carla Reišetterová 14:03,0, 3. Alžbeta Neštepová 15:19,8 min.

ženy 45 a viac rokov: Eva Fartelová 15:35,6, 2. Tatiana Vančová 17:00,0, 3. Jana Beňová 19:54,7, **juniori:** 1. Marcel Bukovčan 13:04,6,

muži 19 – 35 rokov: 1. Juraj Krajčík 9:58,3, 2. Róbert Malatinec 12:24,2, 3. Matúš Lupták 13:10,0,

muži 36 – 49 rokov: 1. Matej Mydla 9:46,5, 2. Michal Korim 10:09,5, 3. Tomáš Králik 10:37,2,

muži nad 50 rokov: 1. Marián Michalčík 11:13,9, 2. Jozef Medved 11:35,8, 3. Oto Slavoš 12:05,6,

elektrobicykle ženy: 1. Elena Babčanová 9:19,2, 2. Júlia Palovičová 12:16,2,

elektrobicykle muži: 1. Ján Škamla ml. 7:50,3, 2. Ján Škamla 7:52,1, 3. Radoslav Dobrovič 7:54,7.

Najstarší účastník: Ivan Mesiszlinger (79 rokov.)

Najrýchlejšia Poničanka: Jana Beňová.

Najrýchlejší Poničan: Andrej Špička.

Najvzdialenejší účastník: Oto Slavoš.

Nádejné basketbalistky

Na prvom ročníku kondičného sústredu mladých nádeji basketbalového klubu Slávia Banská Bystrica v kategóriách U13 a U14 pod trénerskou taktovkou Branislava Koczkása a Tomáša Pavlendu sa zúčastnilo 26 dievčat.

Dievčatá prišli osobne povzbudiť trénerka A tímu žien Slávia Banská Bystrica Zuzana Žirková a asistentka Laura van Dalen.

Podujatie sa konalo pod záštitou rodičov – dobrovoľníkov, ktorí zabezpečovali celkový servis, od vare-

nia, výdaja stravy až po organizovanie ubytovania.

Okrem 6 dní intenzívnych dvojfázových tréningov bol čas aj na zábavu. Záver sústredu mal aj spoločenský charakter, umocnený spoločným varením gulášu a občerstvením pre rodinných príslušníkov a fanúšikov.

Nič zo spomínaného by sa nedalo uskutočniť bez pomoci obce Poniky, ochoty starostky Jany Ondrejovej, riaditeľky základnej školy Márie Janovčikovej a Miroslava Šavolta. Ďakujeme aj za možnosť využívať te-

locvičnu, ktorá je jednou z najkrajších v okolí.

Mladé basketbalistky boli veľmi spokojné aj so službami, ktoré im v ubytovacom zariadení poskytovali.

Za všetko hovoria slová dievčat, ktoré po piatkovom ukončení sústredu reagovali zborovým „my tu chceme ostať!“

Veríme, že toto bol len začiatok a na budúci rok sa nám podarí po-

dujatie zorganizovať znova. Známe heslo zakladateľa novodobých olympijských hier Pierra Coubertina — Nie je dôležité vyhrať, ale zúčastniť sa — bolo na mieste, pretože tu bol každý víťaz.

Rodičia nádejných basketbalistiek

Športový klub OPL Poniky

Jesennú časť sezóny začalo družstvo dospelých pod vedením trénera Waltera Poliaka, ktorý pokračuje vo svojej činnosti aj v tejto sezóne. Výbor ŠK OPL Poniky si dal v tejto sezóne za cieľ stabilizovať a posilniť káder o niekoľko hráčov a posunúť sa s umiestnením do stredu tabuľky. Káder sme na začiatku jesennej časti posilnili o hráčov: Marek Žerebák, Jaroslav Knoška, Lukáš Nemeč, Marco Jadaš a niekoľkí pokračujú v hostovaní z minulej sezóny. So začiatkom novej

sezóny sme spokojní, po 7. kole sme na siedmom mieste s výsledkami:

Brusno – Poniky	4:1
Poniky – Malachov	5:1
Hronec – Poniky	3:3
Lubietová – Poniky	3:1
Valaská – Poniky	2:1
Poniky – Michalová	2:1
Poniky – Strelníky	5:1
Jasenie – Poniky	5:0
Poniky – Slovenská Ľupča	1:2

Družstvo žiakov pokračuje pod vedením Martina Švantnera v spoločnom družstve starších a mladších žiakov. Cez letnú prestávku absolvovali turnaj v Jakube, kde obsadili 2. miesto po výsledkoch: Poniky – Jakub 2:3, Poniky – Podkonice 8:0, Poniky – Sásová 2:2. Po treťom kole jesennej časti sú žiaci na piatom mieste po výsledkoch: Poniky – Bravčovo 6:7, Slov. Ľupča – Poniky 7:0, Sásová – Poniky 0:2.

Prípravku trénuje naďalej Ján Sak-

▲ Z tréningu prípravky U11.

tor a jesennú časť súťaže odohrá turnajovým spôsobom s družstvami Slovenskej Ľupče, Lubietovej a Sásovej.

Veríme, že družstvo dospelých, ale aj mládeže, ponúkne svojim priaznivcom veľa zaujímavých futbalových zážitkov.

Roman Resl

Memoriál Ondreja Holca

Pozvánka

V sobotu 14. októbra sa v Ponikách uskutoční 8. ročník obľúbeného cezpoľného behu. **Detské behy** odštartujú o 9.45 hod. Deti od 3 do 10 rokov budú súťažiť na trávnej ploche ihriska. Účastníci hlavného behu (10 km) a hobby behu (3,8 km) vyrazia na osvedčené trate o hodinu neskôr, teda o 10.45.

Na **hobby trati** sú mužské a ženské kategórie bez rozdielu veku. Súbežne sa na tejto trati uskutočnia len pre žiakov 2. stupňa základnej školy aj majstrovstvá ZŠ v cezpoľnom behu. **Hlavný beh** ponúkne viac vekových kategórií. Ženy budú súťažiť v troch kategóriách: do 39 rokov, od 40 do 49 a nad 50 rokov. Mužské kategórie: do 39 rokov, od 40 do 49, od 50 do 59 a nad 60 rokov. Časy sa budú merať optickou časomierou. Pre bežcov na

oboch tratiach bude v cieľi pripravený guláš a pre troch najrýchlejších aj finančná odmena. Rekordy trati: hlavná trať muži – 37:13 min., ženy – 43:07 min., hobby trať muži – 14:44 min., ženy – 16:13 min.

Uvedomujeme si, že nie všetkým deťom a mladým ľuďom je dopriate zabehať si v krásnej prírode s kamarátmi, preto sme sa rozhodli venovať 1 euro z každého štartovného na konto občianskeho združenia Svetielko nádeje.

Vítaní sú teda všetci športoví účastníci. Prosíme Poničanov, aby prišli podporiť dospelých aj detských športovcov, či už povzbudzovaním pred domami, pozdĺž trate alebo na ihrisku. Podrobné propozície behu nájdete na stránke www.misosport.sk a www.beh.sk.

Tešíme sa na vašu účasť a podporu.

Igor Šalko